

VIETNAM BULLETTIN

veel

liefs uit

amerika

2.106.000 geweren
7.197 gevechtsvliegtuigen
20.279 tanks
72.777 machinegeweren
29.716 mortieren
30.340 raketten

50ct

derde jaargang nr 2, 6 juli 1968

Verschijnt om de 14 dagen
 Redactie: Jan Boonstra
 M. van Dullemen
 W. de Graaff
 Benno Groeneveld
 Tineke Nijenhuis
 Queenie Stevens

Redactie/administratieadres:
 Vietnam Bulletin, p/a ASVA
 Weesperstraat 51. Amsterdam
 Gironummer 1 28 11 98, tnv Vietnam Bulletin
 Abonnement f 5,- per half jaar, met stilzwij-
 gende verlenging. Buitenland f 7,- per half
 jaar. Los nr f 0,50 (België 7 fr.)

VEEL LIEFS UIT AMERIKA

door Senator Frank Church (Esquire, juli 1967)

Voor een groot deel van de wereld is de USA er meer op uit om zwaarden dan ploegscharen te leveren. Tijdens de afgelopen 17 jaar schonken wij aan buitenlandse regeringen \$ 8.000.000.000 aan militaire voertuigen en wapens. \$ 7.000.000.000 aan vliegtuigen. \$ 5.000.000.000 aan munitie. \$ 2.000.000.000 aan schepen. \$ 2.000.000.000 aan verbindingsmateriaal, \$ 1.500.000.000 aan raketten en \$ 3.000.000.000 aan andere leveranties. Diensten verleend in de vorm van het aanleggen van bases. scholing. reparaties en reserveonderdelen droegen nog eens \$ 800.000.000 bij. Een duizelingwekkend totaal van \$ 36.500.000.000 sinds 1950 in het buitenland uitgegeven.

De bewapening waar dit bedrag voor staat is niet minder duizelingwekkend: 4.385 F-84 gevechtsvliegtuigen; 2.812 F-86 gevechtsvliegtuigen; 3.292 trainingsvliegtuigen; 20.279 tanks; 75.995 opleggers; 150.552 twee-en-een-half ton trucks; 1.362.000 karabijnen; 2.106.000 geweren; 72.777 machinegeweren; 29.716 mortieren; 30.340 raketten.

Om deze massale wapenschenken a.h.w. uit te breiden. is het Ministerie van Defensie nu bezig met een snel voortwoekerende verkoopcampagne. Directe verkoop aan buitenlandse regeringen is nu al meer dan \$ 16.000.000.000, terwijl ambtenaren van het Pentagon in de volgende tien jaar orders van nog eens \$ 15.000.000.000 verwachten.

Het leveren van oorlogsvoorraden is algezien van de gewone commerciële verkoop door particuliere Amerikaanse fabrikanten. een omvangrijk bedrijf geworden. waar de regering van de USA een centrale rol in speelt. Op het ogenblik is onze Federale Regering de grootste wapenleverancier ter wereld. met het wegschenken van. krediet leveren voor en het bevorderen van de verkoop van zesmaal zoveel wapens als onze naaste concurrent de Sovjet-Unie. Het is niet altijd zo geweest. Voor de tweede wereldoorlog was men in dit land sterk gekant tegen wapenexport. Wapenfabrikanten werden veracht, hun wapenhandel veroordeeld als schadelijk, zo niet slecht. Wetgeving legde in 1912 en 1922 de export van oorlogsmateriaal naar China en bepaalde Latijns-Amerikaanse landen aan banden. De Neutraliteitswetten van 1935 en 1939 trachtten de wapenhandel te beperken door het instellen van een systeem van vergunningen, waardoor verkoop voor export aan nauwkeurige staatscontrole werd onderworpen. Wapenleveranties aan het buitenland, zo meende het publiek en de regering toen. zouden ons tegen onze wil verstrikt kunnen doen raken in buitenlandse oorlogen. Amerikaanse politici werden gewaardeerd. als zij de 'kooplieden van de dood' veroordeelden.

In 1940 kwam een verschuiving met de wanhopige positie van Engeland. Uit angst voor de verovering door de Nazi's van Europa keurde president Roosevelt de overdracht van 50 Amerikaanse torpedobootjagers aan de Engelse marine goed. in ruil voor het recht militaire bases op Brits gebied in het westelijk halfrond aan te leggen. De poorten van het Amerikaanse arsenaal waren zo op een kier gezet; spoedig werden zij wijd open gegooid voor de enorme eisen die de oorlog stelde. Het Congres stemde in met de verstrekkende Lend-Lease Act, die op 11 maart 1941 van kracht werd en de president machtigde "de fabricage van defensie-artikelen goed te keuren . . . ten gunste van iedere buitenlandse regering wiens verdediging hij vitaal achtte" en "aan elke regering elk defensie-artikel te verkopen, de rechten erop over te dragen, te ruilen, te verhuren of in leen te geven." Aan het eind van de oorlog hadden we aan 42 buitenlandse regeringen wapens en voorraden ter waarde van \$ 48.500.000.000 geleverd, het merendeel aan Engeland (\$ 32.000.000.000), de Sovjet-Unie (\$ 11.000.000.000) en Frankrijk (\$ 3.000.000.000).

Deze wapens hielpen onze bondgenoten in de gemeenschappelijke strijd om de As-mogendheden te verslaan; hiermee werd het leven van vele Amerikaanse soldaten gered. Veel van deze hulp werd gegeven zonder enige gedachte aan terugbetaling. Maar zelfs voor dat deel van de wapens dat 'verhuurd' of 'geleend' was met de oprechte verwachting van terugbetaling, hebben wij niets gehad. Na de oorlog bleken bv de onderhandelingen met de Sovjet-Unie

vruchteloos; en vandaag betalen we nog - met de interestbelasting op onze nationale schuld - voor de enorme uitgaven voor wapens in de oorlogstijd.

De kanonnen zwegen echter nauwelijks of we begonnen een nieuw programma van wapenhulp. In het Verre Oosten gaven we Tsjiang Kai-sjek, ter versterking van zijn verslappende greep op China, wapens en voorraden ter waarde van \$ 800.000.000 in de oorspronkelijke koopwaarde. In het Midden-Oosten hielpen we - vanaf 1947 toen de Trumandocctrine werd afgekondigd - Griekenland dat werd bedreigd door een communistische guerrillaoorlog en Turkije dat toen onder intense Russische druk stond. Met het beginnen van de 'Koude Oorlog' kwam nieuwe vraag voor meer militaire hulp - een vraag die sterker werd met de invasie van Zuid-Korea. Het Congres wees in 1950 \$ 1.300.000.000 toe voor militaire steun aan 14 landen "voor de vervulling van specifieke taken", die wij mogelijk anders hadden moeten vervullen. De na-oorlogse periode van 'arsenaal-diplomatiek' was begonnen.

Twee jaar later gaven we \$ 6.000.000.000 uit in 26 landen. De dollarregen was zo dicht en zo snel, dat op een gegeven ogenblik de onuitgevoerde orders in de 'toevoerleiding' meer dan \$ 12.000.000.000 waard waren; dat bracht het Congres ertoe met enige ontsteltenis nieuwe toewijzingen terug te brengen tot ongeveer \$ 1.500.000.000 per jaar. Toch nam het aantal ontvangers toe. In 1963 bereikte het een ongekende hoogte van 67 buitenlandse regeringen, die ieder met hun eigen boodschappenlijstje aan ons uitdelingsloket verschenen.

De gang van zaken werd snel genormaliseerd door de bloeiende bureaucratie, die belast was met de uitvoering van het nieuwe programma. De Amerikaanse militaire attachés verbonden aan onze ambassades in het buitenland, werd opgedragen om vriendschappelijke relaties te onderhouden met hun tegenspelers in het gastland en hun wapenbehoefte te bestuderen. Uit deze contacten kwamen verzoeken om militaire missies voor speciale doeleinden voort of om de vestiging van Amerikaanse adviesgroepen, ingevolge van bilaterale overeenkomsten tot wederzijdse hulpverlening.

Op het ogenblik zijn ongeveer 12.000 Amerikanen in het buitenland betrokken bij de training, het adviseren van en toezicht houden op de legers van niet minder dan 35 landen. Iedere Amerikaanse afvaardiging assisteert de plaatselijke militairen bij het ontwerpen van een vijf-jaren plan voor de training en de behoeften aan wapens. Dan geeft men uitnodigingen voor deelneming aan militaire training in de USA of op speciale scholen, die men voor dit doel in het buitenland heeft. Tot op heden zijn ongeveer 277.000 buitenlandse soldaten op deze manier getraind, terwijl miljoenen anderen in hun eigen land training ontvangen. Bovendien krijgen ongeveer 1400 hoge officieren ieder jaar een gratis 'oriëntatie'bezoek aan de USA aangeboden. Natuurlijk maakt deze kennismaking hen lekker voor de geraffineerde wapens, die wij hebben ontwikkeld. Aanvragen worden opgesteld met behulp van een inventaris van alles wat uit Amerikaanse voorraden leverbaar is en deze aanvragen worden door de plaatselijke regeringen voorgelegd aan de Amerikaanse ambassadeur. Die stuurt ze dan door naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken, waar, na overleg met het Ministerie van Defensie, een beslissing genomen wordt.

Vorig jaar vertelde de minister van defensie McNamara het Congres, dat dit alles nu veranderd wordt, dat de USA gesubsidieerde hulpverlening in vele gebieden matigt. Is, afgezien van Vietnam, het budget voor militaire ondersteuning niet gehalveerd sinds 1962?

Deze inkrimpingen moeten echter in de juiste context worden gezien. Veel van wat we gisteren schonken, verkopen we vandaag. Feitelijk is het zo, dat het totaal van onze uitbreiding van het wapenarsenaal van andere landen groter is dan in enige periode na de Koreaanse oorlog.

De USA geven nu per jaar \$ 70.000.000.000 uit voor hun eigen leger. De door deze investeringen ontketende snelle technologische vooruitgang produceert vaak wapens, die al gauw nadat ze van de lopende band zijn gekomen, verouderd zijn. Jarenlang trachtte onze defensie-industrie het gebruik ervan te verlengen door wapenverkoop aan het buitenland. In 1961 versnelde het instellen van het Bureau voor Internationale Logistieke Onderhandelingen - in het Pentagon - deze campagne.

Onder leiding van onderminister Henry J. Kiss Jr is het bureau voortdurend in omvang toegenomen. Op het ogenblik reist de staf, bijgestaan door experts van alle drie de legeronderdelen en begeleid door een adviescommissie van vijfentwintig man uit het particuliere bedrijfsleven, de hele wereld rond op zoek naar nieuwe contracten. In nauwe samenwerking

Behoudens bijzondere omstandigheden zal het nummer van 20 juli niet verschijnen.

met het particuliere bedrijfsleven maken wapenverkopers van het Ministerie van Defensie gebruik van de volledige scala van Amerikaanse verkoopstechnieken. Kuss heeft trots gezegd: "Achter het succes van ons militair exportprogramma ligt het feit, dat geen ander land aan ons kan tippen wat betreft technologische vaardigheden, kwaliteit, prijs, leveringstijd, erop aansluitende logistieke ondersteuning en betalingsvoorwaarden."

Verkoop kan gaan tegen contante betaling of worden gefinancierd met een soepel krediet door middel van een roulerende kredietrekening van het Ministerie van Defensie, via de staats Export-Import Bank, of via particuliere bankfaciliteiten. Vanaf 1964 is Kuss gemachtigd garant te staan voor door particuliere banken verstrekte leningen aan buitenlandse regeringen, die bij ons wapens kopen. De politieke praktijk van het Bureau voor Internationale Logistiek, zoals onlangs beschreven in een prijzend artikel, "is altijd geweest: 'als je krediet nodig hebt, dan verzorgen wij dat voor je' en dit is hen nog nooit mislukt." Volgens de laatste berekeningen kopen 30 landen contant en 15 op krediet. Bijna \$ 3.000.000.000 van de wapenverkoop in de laatste vijf jaar was op krediet.

Twee jaar geleden beloofde minister McNamara Kuss met de Meritorious Civilian Service Medal "voor zijn ongeëvenaarde bekwaamheid als internationaal onderhandelaar". En terecht. Tot 1961 bedroeg de gemiddelde verkoop \$ 300.000.000 per jaar. Sindsdien verwierf Kuss orders en verbintenissen, die 11.700.000.000 waard zijn; hiermee zorgde hij voor een extra miljard dollar winst voor onze wapenindustrie. "Koop Amerikaanse waar", zo schreef Business Week, "wordt de meest gehoorde kreet op de wereldmarkt voor wapens."

Zo is, in nog geen 30 jaar, onze regeringspolitiek ten aanzien van de wapenexport volledig omgeslagen, van naïeve onthouding tot ijverige bevordering. Geen van beide uitersten is aanvaardbaar; het wordt tijd dat we een beter evenwicht vinden.

Zeker, onze huidige betrokkenheid berust, als een krukje, op drie nogal dwingende argumenten. Ten eerste, we geven militaire hulp om buitenlandse regeringen te helpen communistische agressie van buitenaf en omverwerping van binnenuit te weerstaan. Ten tweede, wij geven het om onze invloed bij de militaire elite in andere landen, vaak een belangrijk bolwerk tegen communistische infiltratie, te verstevigen. Ten derde, de wapenverkoop helpt ons de tekorten op onze betalingsbalans - grotendeels veroorzaakt door het legeren van onze troepen overzee - goed te maken.

Geen van deze argumenten is zwak; geen kan zonder meer worden afgewezen.

In de nasleep van de tweede wereldoorlog dreigde het doorstoten van de Russische macht naar het westen geheel Europa te overspoelen. Het behouden van een Amerikaans leger in Duitsland samen met de vorming van het NATO-bondgenootschap, werd onmisbaar. West-Europa was machteloos, de steden verwoest, de volkeren ontmoedigd, de economie verpletterd door de meedogenloze hamerslagen van de oorlog. Onze economische hulp, snel geleverd door middel van het Marshallplan, bleek een groot succes te zijn, maar ook onze militaire subsidies waren evenzeer nodig om de Europeanen in staat te stellen hun eigen plaats in te nemen bij het bemannen van de NATO-verdedigingslijn.

De Marshallplan-NATO-formule bracht spectaculaire resultaten in het tot leven brengen van de door de oorlog geteisterde Westeuropese economie en in het smeden van een gezamenlijk schild tegen de Sovjet-Unie. Zo verrukt waren we over dit succes dat we doorgingen met militaire hulp te geven, lang nadat de nood was opgeheven. In 1964 bv, acht jaar na de beëindiging van onze economische hulp aan West-Europa, schonk de USA voor meer dan \$ 300.000.000 aan militair materiaal aan onze nu rijke en welvarende NATO-bondgenoten.

De verklaring ligt voor een deel in de neiging van iedere bureaucratie om aan het werk te blijven. Programma's, die eens zijn begonnen, zijn moeilijk stop te zetten. In dit geval werd de moeilijkheid nog vergroot door de 'Koude Oorlog' angst, zodat het Congres liever niet ingreep. Het duurde drie jaar, voordat het Congres een door mij ingediend amendement op de Wet op de Hulpverlening aan het buitenland goedkeurde en zo eindelijk verdere gratis militaire hulp aan rijke landen verbood. (Nog lopende verbintenissen liet men echter voortduren, sommige tot op de dag van vandaag.)

Het algemeen succes van onze na-oorlogse politiek in Europa vormde ons denken op andere fronten. Aan de rand van de hele communistische wereld, in het Midden-Oosten en Azië, pasten we al gauw dezelfde formules voor hulpverlening toe, die zo goed hadden gewerkt in West-Europa. Maar in deze landen in beroering, die kort tevoren de koloniale overheersing hadden afgeworpen, vroeg de toestand om zeer wel afgewogen militaire hulp. In plaats daarvan gaven we het met gulle hand.

We stemden in met de ondersteuning van strijdkrachtenniveaus, die geen rekening hielden met enige strategische realiteit, alsof Turkije of Iran zich zonder Amerikaanse interventie

succesvol zouden kunnen verdedigen tegen een grote Russische aanval, of Taiwan een krachtige invasie vanaf het vasteland van China zou kunnen weerstaan. Het resultaat was in sommige gevallen gewoon grotesk, zoals op het eiland Taiwan, waar de echte bescherming altijd werd geleverd door de Amerikaanse zevende vloot, maar waar we \$ 2.500.000.000 aan militaire hulp hebben gegeven om een leger uit te rusten, dat tweemaal te groot is voor de tactische rol bij een toekomstige verdediging van het eiland, maar nog geen tiende van de omvang heeft, nodig om een bedreiging voor het vasteland te vormen.

Dergelijke onrealistische strijdkrachtenniveaus, onderhouden door onze militaire hulpverleningsprogramma's, overbelastte de broze economieën van vele van deze onderontwikkelde landen, met het gevolg dat we die gaande moesten houden met geweldige financiële transfusies, alleen al om ineenstorting te voorkomen. Op die manier moesten we \$ 10.000.000.000 - van een totaal van \$ 27.500.000.000 aan economische hulp - gebruiken alleen al om geld te verstrekken voor het handhaven van het militaire niveau, dat we zelf bevorderden.

Deze deprimerende cyclus van gemiste kansen onttrok miljarden dollars aan de hulp, die levensomstandigheden had kunnen verbeteren en economische expansie had kunnen stimuleren. Zo hebben we onze eigen inspanning om het leven van de massa's te verbeteren gedwarsboemd, doordat we dat weerzinwekkende toneel bevorderden, dat nu zo vertrouwd is in Azië: een "combinatie van een slecht gevoede bevolking, weldoorvoede legers voorzien van de meest moderne uitrusting."

De schaal van onze militaire hulp heeft geleid tot schandalige verspilling. Vele landen aan de periferie van de communistische wereld zijn vuilnisbelten van Amerikaanse militaire uitrusting gemaakt. Er zijn kasten vol rapporten van de Algemene Rekenkamer, waarin de buitensporigheden aan de kaak worden gesteld: rijen tanks onbruikbaar wegens gebrek aan getrainde mechaniciëns; parkeerplaatsen vol met roestende voertuigen zonder bescherming tegen tropische zon en regen; geweldige opeenhopeningen van willekeurige artikelen en reserveonderdelen.

Maar deze logistieke buitensporigheden worden nog overtroffen door de politieke naïviteit, die karakteristiek is voor onze militaire hulpprogramma's in Azië en het Midden-Oosten. Met als doel het in bedwang houden van Rusland en China zijn wij er makkelijk toe verleid regionale wapenwedlopen voedsel te verschaffen, die meer door oude wedijver dan door gedeelde bezorgdheid over de bedreiging van communistische agressie zijn ingegeven. We bewapenden Griekenland en Turkije om hun verdediging tegen de Sovjet-Unie te versterken, maar nu vechten ze om Cyprus, waar door VN-troepen een delicate wapenstilstand moet worden gehandhaafd.

We bewapenden Pakistan, zodat het beter een invasie van Rusland of China zou kunnen weerstaan, maar Pakistan wist dat de wapens alleen waarde hadden tegen India. En onze ambassadeur in India in die tijd, Kenneth Galbraith, was bij een getuigenverklaring verleden jaar voor de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen van mening dat ons militaire bijstandsproject in feite de Indisch-Pakistaanse oorlog tot uitbarsting had doen komen: "De consequenties van de politiek van wapenhulp-zonder-onderscheid zijn met als het ware heroïsche duidelijkheid aan het licht getreden in Zuid-Azië. Zelden voltrekt de geschiedenis zich, naar ik meen, met zo'n majestueuze en ook ironische volledigheid. . . . De wapenen die wij verschaft hebben. . . . veroorzaakten, ik leg de nadruk op dit woord, de oorlog van afgelopen herfst (1965) tussen India en Pakistan. . . . Als wij geen wapens verschaft hadden, zou Pakistan niet juist gezocht hebben wat wij vóór alles wensten te vermijden, namelijk een militaire oplossing."

En zo was dan, in plaats van een doeltreffende verdediging tegen De Communistische Bedrei-

ADVERTENTIEFONDS

We ontvingen de volgende giften:

J.W.P.te A. f 25,-; Drs.W.V.te V. f 25,-; P.G.K.te A. f 10,-; L.W.B.te D. f 5,-; W.E.H.H.te H. f 25,-.

Totaal zestiende verantwoording f 90,-. De goede gevers worden hartelijk bedankt. Verdere giften blijven van harte welkom. Ons gironummer is 1281198 ten name van Vietnam Bulletin, onder vermelding ADVERTENTIEFONDS.

ging, zoals wij dat plegen te zien, het daadwerkelijke gevolg van onze wapenhulp het aanstoken van een oorlog tussen twee niet-communistische regeringen, die beide de USA welgezind waren. Op de vlakten van de Poendjaab en de Rann van Koetsj hebben we de bittere oogst binnengehaald van wrok van beide partijen. En in Tasjkent werden de Russen de vreedstichters; zoals Galbraith opmerkte "als toppunt van ironie stapten de Sovjets, tegen wie de wapens bedoeld waren, het strijdperk binnen en wisten een regeling van het conflict te bewerkstelligen." Maar wij gaan nog steeds door. Zelfs dit debâcle heeft het vuur niet gedoofd waarmee wij rode grenzen in Azië en het Nabije Oosten bemannen met buitenlandse legers, die zwaar gesubsidieerd worden door de USA. Als wij ze nu maar werkelijk wilden vertrouwen, dan zou dat een grote besparing betekenen. Minister McNamara heeft het Congres verteld, dat het onderhouden van één Amerikaanse soldaat per jaar 4500 dollar kost, tegen 540 voor een buitenlandse soldaat in de "landen in de vooruitgeschoven verdedigingslijn". Met andere woorden, voor ons geld zouden we acht keer zoveel schildwachten kunnen krijgen. De zwakke plek in deze redenering is echter, dat we op de enige plaats waar we het aan een buitenlands leger hadden kunnen overlaten een verdedigingslinie te bezetten, dat niet hebben gedaan. Dat is in Korea, aan de 38e breedtegraad. Korea is een ideale toetssteen. Het schiereiland is zo gevormd, dat het Zuiden in staat is een ondoordringbare verdediging op te bouwen waarmee dit land volledig in tweeën gedeeld wordt. We hebben er 18 Zuidkoreaanse divisies naar Amerikaanse maatstaven uitgerust, waardoor het Zuidkoreaanse leger niet alleen groter is dan zijn tegenstander aan de andere kant van de grens, maar ook het modernste van Azië. Bovendien, om China af te schrikken opnieuw een dreigende houding aan te nemen, zouden de VS hun verdragsverplichtingen om Zuid-Korea bij te springen in het geval van een aanval, in daden kunnen omzetten. Deze verplichtingen zijn gemakkelijk na te komen door onze onbetwiste heerschappij ter zee en in de lucht en doordat onze reusachtige eiland-bases zo dichtbij zijn. Maar toch, ondanks deze gunstige omstandigheden, houden we nog steeds, 14 jaar na de wapenstilstand in Korea, meer dan 50.000 Amerikaanse gevechtstroepen bij de 38e breedtegraad.

Dit alles wil echter niet zeggen dat we ons nooit hadden moeten wagen aan een militair hulp-project in Azië of het Nabije Oosten. Op sommige plaatsen, zoals Korea, was wapenhulp van essentieel belang gezien de strijdlustige aard van de communistische bedreiging. Maar het project had beperkt moeten blijven tot landen waar de noodzaak duidelijk aanwezig was en als het uitgevoerd werd, zou dit moeten gebeuren in een dosering die het ontvangende land kan verwerken. We hadden nooit militaire hulp moeten geven daar waar omstandigheden rijp waren voor plaatselijke oorlogen, die niets te maken hebben met onze strategische doeleinden en onze nationale belangen zouden schaden. Samenvattend: wat nodig was, dat was een met zelfbeheersing opgezet programma, met voorzichtigheid en terughoudendheid toegepast. In plaats daarvan hebben we een op hol geslagen programma, dat nog steeds door niemand wordt gecontroleerd.

De tweede algemene rechtvaardiging voor het opdienen van Amerikaans oorlogstuig op een schotel zo groot als de wereld, en dan nog wel voor een groot deel aan landen die ver van communistische staten afliggen, is dat dit meer weerstand geeft tegen omwentelingspogingen van binnenuit, en ons bovendien meer macht geeft over de militaire 'elite' in vele landen. In veel gevallen, zo zegt men, vormt het leger de enige georganiseerde macht tegen communistische infiltratie. Door hen Amerikaanse wapens te verschaffen, zo argumenteert men verder, kunnen we in de gunst komen bij de legercommandanten en zo een bijdrage leveren aan de instandhouding van de binnenlandse stabiliteit. Het probleem hier is echter dat we òf geen òf alleen maar verkeerde oordelen hebben over de dynamiek van verandering in onderontwikkelde maatschappijen.

Gewelddadige revolutie zal uiteindelijk overal plaatsvinden waar gewettigde grieven geen andere uitlaat kunnen vinden. Verarmde en ongeduldig geworden mensen overal in de onderontwikkelde wereld zullen zonder twijfel menige wankelende regering omverwerpen, vóórdat de toestand zover verbetert, dat de orde overal ter wereld zegeviert. We hebben niet genoeg bajonetten in onze arsenalen en niet genoeg geld in onze schatkist om de smeulende brandhaarden van de revolutie overal uit te trappen. Dit betekent, eens te meer, dat wij, in plaats van onze militaire bijstand ongericht over de hele wereld te verspreiden, die zouden moeten bundelen en richten op juist die branden, die in ons eigen nationale belang geblust moeten worden.

Tegenwoordig zijn de revoluties die ons het meest aangaan, die welke door de communisten begonnen of overgenomen worden. Het etiket dat de opstandelingen er gewoonlijk aan geven

is 'bevrijdingsoorlog'. Wanneer de een of andere regering op deze wijze bedreigd wordt, hangt haar voortbestaan minder af van de wapens die wij verschaffen dan van de bereidheid van de bevolking zich achter haar banier te scharen. Als de grote massa van het volk de regering trouw is, dan kunnen de kanonnen en munitie die wij leveren de doorslag geven. Dit was voor ons het geval in Griekenland, voor de Britten in Malakka. Maar in Cuba, waar het regime van Batista verafschuwd werd, was het wapentuig dat wij het gaven, van geen enkel nut tegen Castro.

Het meest schrijnende voorbeeld is natuurlijk Vietnam. We raakten in die zaak verwickeld toen we aan Ngo Dinh Diem militaire hulp verstrekten door hem van strijdkrachten te voorzien, die ruimschoots de overmacht hadden over de Vietcong. Maar toch verloor zijn onpopulaire regime (en de regimes die erop volgden) steeds meer terrein. Massale injecties met Amerikaanse wapens, munitie, uitrustingsstukken en voorraden waren niet in staat het tij tegen de opstandelingen te keren, hoewel zij minder in aantal waren en in zware bewapening totaal niet met de regeringstroepen te vergelijken waren. Het kwam zover dat onze eigen troepen ingeschakeld moesten worden en de oorlog een Amerikaanse aangelegenheid werd. Momenteel hebben we een groter expeditieleger in Vietnam dan we ooit naar Korea gezonden hebben. Wij vechten het hardst; de verliezen van de Amerikanen zijn op het ogenblik groter dan die van de Zuidvietnamezen.

De les van Vietnam zou ons behoedzaam moeten maken bij het opzetten van nieuwe militaire hulpprojecten elders. Maar dat is niet het geval. Integendeel, we zijn druk bezig ze op gang te krijgen op de meest onwaarschijnlijke plaats, in Afrika. Hier geldt als de meest gebruikte verklaring, dat het geven van wapens ons in de gunst kan brengen bij de rusteloze jonge Afrikaanse legers, die hetzij de politieke macht gegrepen hebben, of dreigen hem te grijpen. Wij klampen ons vast aan dat geloof, ondanks alle bewijzen van het tegendeel, die voor het oprapen liggen. Als organisatie zal het militaire apparaat, vooral in onstabiele landen, dikwijls de macht van de regering willen overnemen, maar zijn trouw kan nooit met wapenschenken gekocht worden.

Het leger dat wij in Irak uitgerust hebben, wierp in een coup die ons verraste, de regering die onze steun had, omver. De militaire bijstand die wij de strijdkrachten van de Dominicaanse Republiek gegeven hadden, verhinderde hen niet het gekozen regime van Juan Bosch, dat indertijd zeer bij ons in de gunst stond, ten val te brengen. Bovendien bleek datzelfde leger later niet in staat te zijn de hieruit volgende opstand in de straten van Santo Domingo neer te slaan. De landing, daarop, van Amerikaanse mariniers onderstreepte alleen maar, net als in Vietnam, het falen van militaire hulp.

Wat dat betreft is het de communistische staten niet beter vergaan. In Indonesië was het een door de Sovjets uitgerust leger, dat zich tegen de Communistische Partij van Indonesië keerde en 200.000 of meer van zijn leden over de kling joeg. In Algerije waren het door de Russen geleverde tanks, die het paleis van Ben Bella omsingelden en de door de Sovjets gesteunde leider deden tuimelen. Zelfs in Egypte, waar Nasser handje plak speelt met de Sovjet-Unie en de communistische regeringen van Oost-Europa, wordt de militaire hulp die hij ontvangen heeft gebruikt om de veiligheidstroepen uit te rusten, die regelmatig communistische activiteiten aan de Nijl onderdrukken. Steeds wanneer ik als argument hoor voor het geven van wapens aan een of andere regering "dat anders de Russen dat zullen doen", voel ik de neiging uit te roepen: "Laat ze dat alsjeblieft doen, in ons belang."

Het bedrieglijke van dit argument wordt beknopt weergegeven door wat er kortgeleden in Iran is gebeurd. Verkopers van het Pentagon verkochten aan Iran een escadrille F-4 Phantoms, het meest geperfectioneerde straalgevechtsvliegtuig uit ons arsenaal, nadat Iran bedreigd had zich tot de Sovjet-Unie te wenden voor zijn wapenbehoeften. Nauwelijks was de aankoop binnen of Iran, een lid van de CENTO, sloot een wapenkoop ter waarde van honderd miljoen dollar met de Russen.

Wij hebben niet alleen geweigerd te erkennen dat buitenlandse legers een riskante investering zijn, maar we schijnen nooit rekening te houden met de politieke onkosten, die we onszelf opleggen door hen te ondersteunen. In willekeurig welk arm land in Azië, Afrika of Latijns-Amerika, waar je een concentratie hebt van rijkdom in de handen van weinigen, waar de burgerlijke vrijheden onderdrukt worden en despotisme regeert, is het leger gewoonlijk het gehate symbool van de status quo. Militaire regeringen, hoe stabiel ze er ook uit mogen zien, zijn gewoonlijk broos en zonder veerkracht en neigen naar onderdrukking. Ze vol te stoppen met 'made in America' tanks en straaljagers kan niet anders dan de USA van de bevolking vervreemden en de communisten welsprekende argumenten in handen geven tegen ons. De vroegere, gekozen president van Guatemala, Miguel Ydígoras Fuentes, die door

een militaire coup in 1963 gewipt was, schreef onlangs dat "... in het algemeen gesproken de moderne wapens door de militairen niet gebruikt worden om hun landen te verdedigen, maar om de volksbewegingen te onderdrukken die streven naar het ondermijnen van democratische instellingen."

Om deze redenen behoorden in de meeste gevallen onze garanties-van-militaire-bijstand, die een vanzelfsprekend onderdeel zijn geworden van onze hulppakketten, beëindigd te worden. Het project van wapens-cadeau-doen zou drastisch besnoeid moeten worden.

Wat het verkopen van oorlogstuig betreft, is er een aanlokkelijk argument, namelijk dat dit het tekort op de betalingsbalans helpt aan te vullen. Maar onze bezorgdheid om betalingsproblemen te verlichten, moet ons niet de ogen doen sluiten voor veel belangrijker en veel verdergaande overwegingen over de buitenlandse politiek. Belastingtechnisch is het verstandig wapens te verkopen aan zulke ontwikkelde staten als Groot Brittannië, West-Duitsland, België, Canada of Australië. Rijke landen die de bescherming genieten van onze defensie-parapluie, zouden moeten helpen de kosten te bestrijden die wij maken door zoveel Amerikaanse troepen (350.000 man liggen op het moment in West-Europa alleen werkeloos) in het buitenland te handhaven, en wel door wapens van ons te kopen. Als wij de markt niet binnendringen, zullen deze landen hun orders ergens anders plaatsen of zelf de wapens gaan fabriceren. Anderzijds dienen we verkopen naar onrustige streken, waar de oorlog in de lucht hangt, te vermijden en nooit en te nimmer mogen verkoopecontracten aangemoedigd worden, die in strijd zijn met de grondslagen van onze buitenlandse politiek. Evenwel, ook hier staat de rede op zijn kop, want we laten, kortzichtig, bezorgdheid over de betalingsbalans voorgaan boven essentiële belangen.

Ook het Congres zelf is niet gerust over de tendens in ons verkoopprogramma. Tijdens zijn laatste zitting schreef het voor, dat verkopen "... zo geregeld moeten worden dat regionale bevestiging van bewapening en ontwapeningsovereenkomsten aangemoedigd worden en om zo bewapeningsswedlopen, speciaal tussen minder ontwikkelde landen, tegen te gaan." Dit is niet meer of minder dan wettelijk uitspreken wat de geldende Amerikaanse leerstelling betreffende wapenverkoop behelst. Hoe nauwkeurig heeft men echter deze richtlijnen gevolgd? Zeer onnauwkeurig, zoals de feiten uitwijzen.

In het begin van het vorig jaar kwamen we overeen om aan Argentinië vijftig subsonische A-4B gevechtsvliegtuigen te verkopen, voor een luchtmacht die nog nooit in ernst een schot had afgevuurd, behalve dan tegen zijn eigen regering. (Slechts twintig stuks werden werkelijk verkocht.) Minister McNamara rechtvaardigde deze verkoop voor de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen door te zeggen dat: "Het alternatief zou zijn dat Argentinië het aanbod van een andere staat om 50 vliegtuigen tegen een veel hogere prijs te kopen, zou aan nemen; en dit zou een veel grotere belasting voor de zwakke economie van het land betekenen." Hij scheen deze verkoop als een overwinning voor de Amerikaanse politiek te beschouwen. Het bleek een Pyrrhus-overwinning te zijn. Chili, traditioneel de rivaal van Argentinië, reageerde hierop door 21 Britse Hawker Hunter straaljagers te kopen, superieure toestellen, tegen de som van 20 miljoen dollar. Dit kwam in het kielzog van een terugtrekking van een Amerikaanse aanbieding aan Chili A-4B's te verkopen, veroorzaakt door eisen van de Vietnam-oorlog. In de derde fase van dit escalatiespel treedt Peru op. Vastbesloten zowel Argentinië als Chili in de lucht de loef af te steken, begint het onderhandelingen met de USA en met de Britten over nog meer geperfectioneerde straaljagers. Maar toch beweert minister McNamara dat ons programma van militaire giften en verkopen aan Latijns-Amerika "... tot gevolg heeft gehad, dat we een potentiële wapenwedloop hebben kunnen helpen beteugelen en vertragen." Integendeel, door de gedachte te aanvaarden dat we wapenwedlopen kunnen tegengaan door wapens te leveren, verwickelen we ons in een kettingreactie, waarvan het eind met geen mogelijkheid te voorzien is.

Het is deze zelfde redenering die ons, waar we ons bezighouden met de explosieve situatie in het Nabije Oosten, doet concluderen dat de USA een kalmerende invloed kan uitoefenen door weloverwogen tussen beide te komen in de Arabisch-Israëliische wapenwedloop. Onze inspanningen om de 'polarisatie' van Amerikaanse wapens in Israël tegen Sovjet-wapens in Arabische handen te voorkomen, en evengoed met beide partijen op goede voet te blijven, eisen een alwetend oordeel wat geen sterveling bezit. Verleden jaar alleen al verkochten we aan Jordanië vijftig M-48 Patton tanks en een niet bekend gemaakt aantal supersonische F-104 Starfighters. Als dit wapentuig in het gevecht gebruikt zal worden, dan zal dat tegen Israël zijn, dat eveneens Amerikaanse uitrusting zal gebruiken. Niet tevreden met onze rol van behoeders van het evenwicht tussen de strijdkrachten van Israël en zijn Arabische burens,

zijn we een jongleurskunstje binnen het Arabische kamp zelf begonnen. Wij trachten nu bewapeningen van Saoedie-Arabië en Egypte, van Iran en Irak en van Marokko en Algerije met elkaar in evenwicht te brengen.

En wat er geldt in het Nabije Oosten, dat geldt over de hele wereld; zonder noodzaak betrekken wij het aanzien van de USA in plaatselijke ruzies door wapens te verkopen, hetzij om een handjevol dollars te verdienen, of in de ijdele waan dat we de rol van Salomo kunnen spelen. Het is wel waar dat wij soms wel eens een contract geweigerd hebben. We hebben bij enkele gelegenheden "nee" gezegd, maar lang niet vaak genoeg. Hoewel het correct is van ons om te verkopen aan geïndustrialiseerde staten die het zich kunnen veroorloven te betalen - en minstens viervijfde van onze wapenverkoop vallen in die categorie - behoorden we onze verleidelijke militaire spullen niet zo uit te stallen voor het oog van arme landen. waarvan de leiders zich verbeelden dat een stuk of wat vliegtuigen en tanks macht en aanzien geven.

In het rapport van de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen, verleden jaar, over de wet op de militaire bijstand, staat: "De betalingsbalans van de USA is in zo'n kritieke situatie, dat hij gered moet worden door bloedgeld van armere landen aan te nemen." Als wij elk verzoek om wapenlevering, dat wat ons betreft nutteloos is, weigeren aan die staten, die zich zulke dure snuisterijen niet kunnen veroorloven, dan zal de uitwerking daarvan op onze betalingsbalans nauwelijks merkbaar zijn. Hetzelfde kan echter niet gezegd worden van de in het oog springende tegenstrijdigheid tussen deze transacties en de geproclameerde doeleinden van de Amerikaanse politiek. Kan men in ernst volhouden dat de verkoop, in de afgelopen zomer, van 50 M-41 tanks aan Brazilië in overeenstemming was met het dringend verzoek van president Johnson aan Latijns-Amerika om minder geld te spenderen aan nutteloos oorlogstuig, of dat deze verkoop een stap in de richting was van het bereiken van de doelstellingen van de 'Alliance for Progress'? De minister van buitenlandse zaken van Chili, Gabriel Valdes, jammert over het feit dat jaarlijks 1400 miljoen dollar ten koste van de economische ontwikkeling wordt uitgegeven voor de instandhouding van Latijns-Amerika's legers. President Johnson bracht dezelfde verontrusting onder woorden bij de feestelijkheden, die de vijfde verjaardag van de 'Alliance for Progress' begeleidden. Toen hij sprak over de noodzaak om buitensporige militaire uitgaven in Latijns-Amerika te vermijden, zei hij dat deze kosten "de kleren van de rug, het voedsel van de maag en de ontwikkeling van de geest van de kinderen wegnemen." De wapenverkopers van het Ministerie van Defensie zouden die redevoering eens moeten lezen.

Tenslotte moeten we, naar ik meen, het argument op de keper beschouwen dat, als wij niet aan arme landen verkopen, zij dan elders zullen kopen. Dit is niets minder dan onze eigen beginselen verloochenen. Als onze politiek van intoming van wapenwedlopen waarde heeft, dan moeten we de verleiding weerstaan de tegenovergestelde handelwijze te volgen, alleen omdat anderen die zouden kunnen verkiezen te volgen. Beginselen zijn nog altijd belangrijk in deze cynische wereld, en overal zouden de mensen het toejuichen als wij in praktijk begonnen te brengen wat we preken over wapenbeperking. Rabelais schreef dat "geld de zenuwstreng is van de oorlog." Wij kunnen het ons best veroorloven deze munt uit onze muntenverzameling te verwijderen.

De omstandigheden die de USA dwongen de voornaamste wapenkoopman in de wereld te worden, moeten grondig onderzocht worden. Het begin van alle wijsheid is de erkenning dat er een probleem is, en dan pas kan het zoeken naar een oplossing beginnen. Tijdens een verhoor voor een Senaatscommissie over het benoemen van Samuel de Palma als adjunct-directeur van het 'Agentschap voor bewapeningsbeheersing en voor ontwapening', dat belast is met de verantwoordelijkheid om enig systeem te brengen in de wereldwapenwedloop, werd hem gevraagd welke stem het Agentschap had in voorstellen tot verkoop van militaire goederen aan het buitenland. Zijn antwoord was dat het Agentschap niet geraadpleegd wordt. Je zou zo denken dat het Agentschap, met zijn wettelijke opdracht "zich bezig te houden met het probleem van vermindering en intoomhouding van bewapeningen" een stem in het kapittel hoort te hebben als het gaat om het wel of niet verkopen van wapens aan buitenlandse regeringen. De wet, waardoor dit Agentschap geschapen werd, verklaart dat "dit instituut een zodanige positie moet innemen binnen de regering, dat het in staat is de president, de minister van buitenlandse zaken, andere ambtenaren van de uitvoerende diensten en het Congres aanbevelingen te doen betreffende de Amerikaanse politiek van wapenbeheersing en ontwapening, en kan schatten wat de uitwerking is van deze aanbevelingen op onze buitenlandse politiek, onze nationale veiligheidspolitiek en op onze economie." Het is duidelijk genoeg: het

Agentschap is niet in deze 'positie' noch kan het de door het Congres opgelegde verantwoordelijkheid dragen. Zijn budget voor dit jaar belooft een driehonderdste deel van onze gezamenlijke militaire verkoop- en hulpprojecten. Van zo groot belang acht men dus het beteugelen van de wapenwedloop!

De Uitvoerende Macht heeft niet laten zien dat hij bereid is een begin te maken met het omlaag brengen van de bewapeningsspiraal. Als we Vietnam uitsluiten van de berekening over beide jaren, dan nog werd er voor militaire hulp over het belastingjaar 1967 het Congres meer gevraagd dan over 1966. En het voorgestelde schema van wapenschenken voor 1968, wat budgetair gegoochel niet meegerekend, is groter dan wat het Congres voor het afgelopen jaar toestond. Er wordt steeds meer verkocht. Het Congres zou veel kunnen doen om dit schema een redelijke grondslag te geven, en gelukkig heeft de Senaat laten zien dat hij misschien bereid is er het mes in te zetten.

De versie van de laatste wet op de militaire bijstand, zoals deze de Senaat passeerde, beperkte het aantal landen dat gratis bijstand kon krijgen, tot veertig. Niet inbegrepen hierbij zijn die landen die slechts training in de USA ontvangen. Hoewel dit tot gevolg had dat slechts drie landen van de cadeaulijst afgevoerd werden, was dit de eerste keer dat het Congres de Uitvoerende Macht tot een beperking in het aantal dwong. Ik hoop dat dit tot verdere beperkingen zal leiden. De meest doeltreffende maatregel van het Congres was echter de versoering van het program van militaire bijstand. Een amendement om honderd miljoen dollar af te halen van het wettig toegestane, werd door de Senaat aanvaard. Dit leidde met aanvullende schrappingen tengevolge van de nodige coördinatie tot een totale vermindering van 125 miljoen dollar. De bezuinigingen per bedrag en per land mogen bescheiden zijn, maar ze vormen een begin. Dit jaar hield de Commissie voor buitenlandse betrekkingen een reeks van diepgaande hearings over onze politiek van militaire transacties en hulpverlening, die zullen voeren, naar ik meen, naar verdere verbeterende maatregelen.

De regering kan zorgen voor een belangrijke verandering. Er is ruimschoots gelegenheid voor het nemen van initiatieven, zowel direct tussen regeringen als via de Verenigde Naties, gericht op bewapeningsbeperkingen, garanties van grenzen of regionale bevrozing van bewapeningswedlopen. President Johnsons voorstel aan de Ontwapeningsconferentie in Genève dat "...de staten regionaal wegen dienen te zoeken om de onderlinge wedijver betreffende kostbare wapens, die vaak verlangd worden om redenen van een denkbeeldig prestige, te beperken" zou realiteit en kracht moeten krijgen door een oordeelkundig gebruik van het machtige wapen, dat we hebben in ons veelomvattende buitenlandse hulpprogram.

Aangenomen dat we kunnen verhinderen dat de oorlog in Vietnam zich uitbreidt tot een wereldoorlog, dan bestaat het grootste gevaar voor de wereldvrede in het zich uitbreiden van een plaatselijke twist tot een oorlog die niet meer in de hand te houden is door hen die de wapens leverden om de strijd te kunnen beginnen. Op dit punt is er geen belangentegenstelling tussen ons en de Sovjet-Unie. Geen van beide staten wenst betrokken te worden in een oorlog, die kan leiden tot een vernietigingsoorlog met kernbommen. Zeker, juist als er ruimte is voor een overeenstemming tussen onze landen over het stoppen van de kernbewapeningswedloop, dan moet er ook ruimte zijn voor gezamenlijke Amerikaans-Russische initiatieven tot beperking van de spreiding van conventionele wapens. Het zou de USA goed passen om als logisch vervolg op een nucleair non-proliferatieverdrag, te streven naar een resolutie van de Verenigde Naties die ingrijpen ter inperking van plaatselijke wapenwedlopen aanmoedigt.

Natuurlijk bestaat er geen zekerheid dat Amerikaanse voorstellen in deze richting direct weerklank zullen vinden, of zullen inspireren tot die geest van verlichte eigenbaat, die zo noodzakelijk is voor internationale overeenstemming. Ervaring heeft echter geleerd dat passiviteit of lusteloze berusting op wrede wijze onvermijdelijk tot een mislukking leiden. Er is voor geen van beide houdingen in de USA enige aanleiding. Onze macht, die zich voortdurend uitbreidt, ongeëvenaard is in de geschiedenis van de wereld, is zodanig dat we een unieke gelegenheid hebben anderen te beïnvloeden door het voorbeeld dat wij geven. Het wordt hoog tijd voor ons de 'arsenaal-politiek', die al jaren onze buitenlandse politiek heeft vergiftigd en verwrongen, te beëindigen.

Senator Frank Church (Esquire, juli 1967)

OVERZICHT VAN DE BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN

van 1 juni tot 15 juni

- 2 juni - Een door een Amerikaanse helikopter afgevuurde raket treft een verzameling hoge officieren, aanhangers van de vice-president Generaal Ky en politiechef Loan. Zes worden gedood. B-52 bommenwerpers bombarderen op 20 kilometer afstand van de hoofdstad Saigon.
- 3 juni - De gevechten in Cholon en Gia Dinh, de buitenwijken van Saigon, duren voort. Le Duc Tho, lid van het centraal comité van de Noordvietnamese Werkerspartij, arriveert in Parijs.
- 4 juni - Amerikaanse bommenwerpers bombarderen stellingen in Gia Dinh. Sinds het tweede Bevrijdingsfrontoffensief op 5 mei is gestart, zijn er 115.000 nieuwe vluchtelingen bij gekomen. Het NBF heeft de bevolking van Saigon gevraagd de stadsdelen waar zich de regeringsgebouwen en die van de Amerikanen bevinden, te ontruimen, met name het centrum van de stad en de wijken in de buurt van de luchtbasis Tan Son Nhut. Het aantal deserteurs uit het regeringsleger is sinds het Tetoffensief met 40% toegenomen vergeleken met dezelfde periode vorig jaar. De desertie uit NBF-rijen is 75% gedaald.
- 5 juni - In Parijs vindt de achtste bijeenkomst plaats tussen de Amerikaanse en Noordvietnamese onderhandelaars. In Saigon neemt Generaal Le Nguyen Khang, een vriend van Ky, ontslag als commandant van het 3e legergebied (provincies rond Saigon).
- 6 juni - Cong Chung, een blad in Saigon, dat nauw gelieerd is aan de politiechef Loan en Generaal Ky, meent dat de raketaanval op 2 juni geen vergissing kan zijn geweest: men had een blauwe raket afgeschoten om aan te geven dat het ging om een bevriende positie en het vliegtuig is nog een keer teruggekomen om de gewonden te mitrilleren.
- 7 juni - 16 NBF-raketten vallen op het centrum van Saigon, waarbij 21 doden en 44 gewonden zouden zijn gevallen. Dr Phan Quang Dan, de Zuidvietnamese minister die enige dagen eerder in de Verenigde Staten heeft gepleit voor onderhandelingen met het NBF, wordt teruggeroepen.
- 8 juni - Generaal Loan, die begin mei bij een NBF-aanval ernstig gewond is, wordt vervangen als hoofd van de Zuidvietnamese politie door kolonel Tran Van Hai. Ook de burgemeester van Saigon, Van Van Cua, die bij de raketaanval op 2 juni is gewond, wordt vervangen. De Amerikanen maken bekend sinds het begin van het conflict 3900 vliegtuigen, waarvan 1719 helikopters, te hebben verloren. 134 Bombardementsmissies op Noord-Vietnam. De Amerikaanse verliezen in mei zijn de hoogste geweest sinds het begin van de oorlog: 2215 doden.
- 9 juni - De gevechten in Cholon zijn afgelopen.
- 10 juni - Harriman en Vance, die in de VS de begrafenis van Robert Kennedy hebben bijgewoond, keren in Parijs terug. Generaal Westmoreland verlaat Vietnam. Bij zijn afscheid verklaart hij dat "het Tetoffensief het Zuidvietnamese leger een moreel heeft gegeven die het voor die tijd niet had" en "De communisten hebben sinds de donkere weken van 1965 en 1966 geen enkele overwinning behaald".

HET VIETNAM-TRIBUNAAL : STOCKHOLM-ROSKILDE 1968

door Ton Regtien en Maarten van Dullemen

- Wie is de agressor?
- De bombardementen op Noord-Vietnam
- Het gebruik van verboden wapens
- De behandeling van krijgsgevangenen en de burgerbevolking
- Volkerenmoord
- De uitbreiding van de oorlog naar Laos en Cambodja
- De betekenis van het Tribunaal
- Bibliografie
- Slotverklaring Stockholm en Roskilde

Polak en Van Gennep, Kritiese bibliotheek, 1968, 191 p. f 7,50

- 11 juni - 30 Raketten treffen het centrum van Saigon. Volgens lokale autoriteiten zijn er sinds 5 mei 261 doden aan regeringszijde gevallen en 16.269 woningen vernietigd. Het NBF heeft drie vluchtelingenkampen beschoten. In Hanoi bereidt men zich voor op de viering van het neerschieten van het 3000ste Amerikaanse vliegtuig. Men is nu op 2968.
- 12 juni - De luchtbasis Tan Son Nhut, waar zich het hoofdkwartier van Generaal Abrams, de opvolger van Generaal Westmoreland, bevindt, wordt getroffen. Generaal Ky neemt ontslag als leider van de zelfverdedigingsgroepen die na het Tetoffensief zijn opgericht en die uit 200.000 man, vnl. katholieken, zouden bestaan. In Hanoi wordt verklaard dat het aantal raids op Noord-Vietnam door de Amerikanen is opgevoerd van gemiddeld 2500 voor de speech van Johnson, tot 3500 in april en 4700 in mei, na de territoriale beperking van de bombardementen. Het Bevrijdingsfront verklaart: "Het gehele Vietnamese volk heeft het legitieme recht en de heilige plicht schouder aan schouder, elleboog aan elleboog verenigd te vechten tegen de gemeenschappelijke vijand." In Parijs vindt de 8ste zitting van de besprekingen plaats. Harriman verklaart dat de "terroristische operaties" in Saigon "ernstige gevolgen" voor de besprekingen kunnen hebben.
- 14 juni - Dr Phan Quang Dan wordt ontslagen als minister. Premier Tran Van Huong sluit bombardementen op Hanoi uit als vergeldingsmaatregel voor de beschietingen van Saigon. Het NBF kondigt aan dat met ingang van maandag iedere dag gedurende 100 dagen 100 raketten op Saigon zullen worden afgeschoten en nodigt de inwoners uit gevaarlijke plekken te evacueren. Dr Spock is schuldig verklaard aan het oproepen tot ongehoorzaamheid aan de regering. Verscheidene ambassades, o.a. die van Japan en Australië, hebben hun landgenoten aangeraden uit Saigon te evacueren.

DRUKWERK

Frankering bij abonnement
AmsterdamH.G.J. Zonnenberg
Harpstraat 25
UTRECHT

25-6

Afz.: Vietnam Bulletin
p/a ASVA
Weesperstraat 51
Amsterdam

HOLLAND